

TARTALOMJEGYZÉK

- 2 FORGÁCS PÉTER:
WASS ALBERT: ELVÉSZ A NYOM
- 3 SIMON ATTILA: GONDOLATOK
A TUDOMÁNY HETE KAPCSÁN
- 4 PETRES CSIZMADIA GABRIELLA:
BESZÉLGETÉS SZABÓMIHÁLY GIZELLA
NYELVÉSSZEL
- 6 MOLNÁR IMRE: BÚCSÚTÖREDÉK
TÓTH KARCSITÓL
- 7 PINTES GÁBOR: A KATEDRA TÁRSASÁG
MÁSODIK ÜLÉSE A 2016-OS ESZTEN-
DŐBEN
- 8 NOVÁK MÓNIKA: HOGYAN VÁLHATUNK
JÓ ISKOLÁVÁ?
- 11 FIBI SÁNDOR: MIT TEGYÜNK, HOGY
ISKOLÁNK VALÓBAN A RÉGIÓ
LEGJOBB ISKOLÁI KÖZÉ TARTOZZON...
- 16 VÍZKELETI LÁSZLÓ: A 2016/2017-ES
TANÉV A SZÖVEGÉRTÉS ÉVE
- 17 PÓCS ZSUZSA: SZAKMAILAG
ELISMERT, IDEGRENDSZERT
FEJLESZTŐ MOZGÁSTERÁPIÁK:
ALAPOZÓ TERÁPIA
- 19 BORVÁK MÁRIA – MOLNÁR KRISZTA:
KONFLIKTUSOK AZ OSZTÁLYBAN
ÉS AZON KÍVÜL
- 21 GALAMBOS BARBARA: AZ ÉRZELMI
INTELLIGENCIA FEJLESZTÉSÉNEK
LEHETŐSÉGEI KISISKOLÁS KORBAN
- 24 ZOLCZER PÉTER: NYELVTANULÁSI
STRATÉGIÁK (5. RÉSZ)
- 25 CSICSAY ALAJOS: A GALAMBOKRÓL
- 26 IGNATÁK MÓNIKA:
ADVENT AZ ÓVODÁBAN
- 28 STIRBER LAJOS: 50 ÉVES A KOMÁRO-
MI KAMARAZENEKAR
- 29 BETÁK NORBERT: KÖZÉPISKOLAI
SZAKMAI TAPASZTALATSZERZÉS
– HASZNOS VAGY HASZONTALAN?
- 30 FIBI SÁNDOR: VÁMBÉRY ÚJRA
HAZALÁTOGATOTT...
- 31 TÓTH ATTILA: BESZÁMOLÓ A MATE-
MATIKÁT, FIZIKÁT ÉS INFORMATIKÁT
OKTATÓK XL. ORSZÁGOS KONFEREN-
CIÁJÁRÓL
- 33 TEHETSÉGEK
- 35 ISKOLAHÍREK
- 37 HÁZUNK TÁJA

SIMON ATTILA

GONDOLATOK A TUDOMÁNY HETE KAPCSÁN

A szlovákiai magyarság az immár közel egy évszázados története során nem egyszer volt kénytelen azzal szembesülni, hogy amiért nem harcol meg, vagy amit nem teremt meg magának, azt bizony a (cseh)szlovák állam – még ha kötelessége is lenne – magától sohasem kínálja. Így van ez a szlovákiai magyarok tudományos intézményrendszerével is, hiszen ha Szlovákián múlna, ilyesmivel ma sem rendelkezünk, noha az egyenlőség elve és a befizetett adóink révén minden jogunk megvan azokra.

Pedig a saját tudományos intézményrendszer, benne az egyetemmel (amely lényegében az egyetlen kivétel a fenti megállapítás alól), a tudományos szakintézetekkel, tudományos folyóirattal elvitathatatlan része kell, hogy legyen egy teljes életet élő közösség mindennapjainak. Nem csoda, hogy a szlovákiai magyarság sorsfordító pillanataiban mindig előkerült ez a téma. Mint például 1968-ban, amikor először került kidolgozásra egy nemzetiségi kutatóintézet, vagy más elképzelések szerint egy „Csehszlovákiai Magyar Tudományos Akadémia” tervezete. Mint ahogy napirendre került a rendszerváltás előtti „erjedés” időszakában is, amikor az Új Minden Gyűjtemény indított ankétot a szlovákiai magyar tudományosság jövőjével kapcsolatban.

Bizonyára nem volt véletlen, hogy az Új Minden Gyűjtemény által elindított diskurzus mozgatója az a Tóth Károly volt, aki aztán néhány társával együtt 1996-ban megalapította a Fórum Kisebbségkutató (akkor még Társadalomkutató) Intézetet. A közelmúltban elhunyt Karcsi példája így arra ébreszthet rá bennünket, hogy egy közösség számára milyen fontosak azok az egyének, akik nem várva az állam – amúgy sem érkező – kegyére, maguk teremtik meg azt, amire a közösségnek szüksége van. Úgy, ahogy Karcsi létrehozta azt a Fórum Intézetet, amely, hála az ő elszántságának, ma a kárpát-medencei magyar tudományos intézményi hálózat legstabilabb szlovákiai pontja, s amelynek – s ez legalább ilyen fontos – a felvidéki magyar közösségen belül is ismertsége és tekintélye van.

A Selye János Egyetem és a Fórum Kisebbségkutató Intézet megléte azonban még nem adhat okot az elégedettségre. Főleg akkor nem, ha tudatosítjuk, hogy a szlovák állam ez utóbbi fenntartásához semmivel nem járul hozzá, csupán – sikeres pályázatok esetén – annak egyes programjait támogatja. S mai köztársasági elnökünknek sem jut eszébe az, ami egykori elődjének, T. G. Masaryknak, akinek egymillió koronás adományából jöhetett létre 1931-ben az a tudományos és művészeti társaság, közismert nevén a Masaryk Akadémia, amely – ne beszéljünk most a színvonalról – a két háború közötti szlovéniai magyar világ egyetlen ilyen intézménye volt. A Masaryk Akadémiát a második világháború után a Szlovák Nemzeti Tanács feloszlatta, vagyona, épületét elkobozta. Szép gesztus lenne bármely mai szlovák közjogi méltóságtól, ha legalább a jelképes kárpótlást támogatná.

A szlovákiai magyar tudományosság persze sokkal erősebb attól, mint amit a két, már említett intézmény, az egyetem és a Fórum, működése alapján gondolnánk róla, hiszen a pozsonyi, kassai, nyitrai tanszékeken, akadémiái intézetekben rendkívül sok értékes és kiváló tudósunk dolgozik – nem beszélve a Magyarországon vagy más országban tevékenyekről. Jó lenne, ha ők is nagyobb figyelmet kapnának a hazai nyilvánosságtól, s persze az is, ha azt a szakmai potenciált, amellyel rendelkeznek, direktebb módon is a közösség szolgálatába tudnák állítani. Bár így, a média reflektorfénye nélkül is azt tesszük – csak a közvélemény erről keveset tud.

Visszatérve Tóth Károly emlékéhez: Karcsi mindig intézményekben gondolkodott. Rendszerváltó generációs társaitól világosabban látta ugyanis, hogy a kivívott szabadság és demokrácia kevés, ha az mellé nem építjük ki azokat az intézményeket, amelyek által élni tudunk a szabad világ lehetőségeivel. Ez az ő elvülhetetlen érdeme, amely révén kitörölhetetlenül beírta magát a felvidéki magyar tudományosság modernkori történetébe.